

jeg noterede kun, at Renten var forhøjet, og det gjorde jeg, fordi det yderligere viser, at det heller ikke paa dette Punkt er nogen Lettelse, der gives de paagældende, som vil opføre Huse. Men i øvrigt sagde jeg kun, at jeg vilde ikke haabe, at Konsekvensen af denne Renteforhøjelse skulde blive den, at Staten fremtidig vilde forhøje Renten af alle første Prioritetslaan med 1 %, men det vil jo vise sig, inden Rigsdagen slutter, hvorvidt man vil gaa saa summarisk frem.

Saa vil jeg gerne gøre et Par Bemærkninger til den højtærede Finansminister. Den højtærede Finansminister sagde, at Boligsagen ligger dette Lovforslag fjernt. Jeg vil dertil sige, at dette Lovforslag maa dog vel opfattes som et Forsøg fra Statens Side paa efter fattig Evne at fremme Boligsagen, eftersom Lovforslaget gaar ud paa at give Statshjælp til Opførelsen af billige og sunde Arbejderboliger; og det, jeg foreslaar her, er kun en yderligere Udvikling af dette Princip i det foreliggende Lovforslag. — Saa nævnedes den højtærede Finansminister, at den østerrigske Lov var fra 1911, og mente ikke, at der forelaa Resultater af denne Lov. Men det gør der. Jeg kan saaledes oplyse, at i Aarene 1911—12 er der i Østerrig paa Grundlag af den Lov, der foreligger, dannet over 400 Byggeselskaber, som alle vil opføre Boliger for mindre bemidlede ved Hjælp af Fondens Garanti; og i Slutningen af Oktober 1912 har Fonden til Opførelse af 1,300 Boliger garanteret 3½ Mill. Kr. i anden Prioritet og 2½ Mill. Kr. til foreløbige Byggelaan. Man er endogsaa i Østerrig gaaet saa vidt, at man yder midlertidige Byggelaan under Opførelse af Huse. Det er en god Begyndelse, der er gjort. Hvis vi her kunde blive enige om at gøre en lignende Begyndelse, vilde denne Begyndelse selvfølgelig ikke antage saa store Dimensioner; men Princippet vilde være fastslaaet, og senere vilde vi forhaabentlig kunne komme videre ad denne Vej.

Den højtærede Finansminister nævnedes som et Bevis paa den gældende Lovs Godhed, at der havde været mange Laansøgere, mange flere, end der kunde faa Laan. Ja, det er meget muligt; Folk vil jo gerne have disse Penge i første Prioritet, som i hvert Fald hidtil har været billigere end de Penge, de kunde faa andet Sted. Men det viser jo slet ikke, at man ikke vilde være i Stand til at faa en bedre Ordning, som vilde være mere gavnlig for hele denne Bevægelse; og det er denne bedre Ordning, som jeg har ment, at Tiden var inde til

at slaa til Lyd for nu. Jeg har før sammenlignet Byarbejderne med Husmændene og ment, at disse 400,000 Kr. var alt for latterlig lille et Beløb i Forhold til de Millioner, der stilles til Raadighed for Husmandsbrug. Men jeg ved ogsaa meget godt, at for Husmændenes Vedkommende gælder det ikke alene Boligen, men om at etablere dem i et Erhverv paa Jorden; og derfor har det heller ikke kunnet falde mig ind at drage en absolut Sammenligning mellem de to Klasser af Mennesker; men jeg har villet fremhæve, at der er alt for stor Forskel mellem de 400,000 Kr., her er Tale om, og de Millioner, som udredes til Husmandsbrug.

Med Hensyn til Vurderingen til Ejendoms skyld og til Laan udtalte den højtærede Finansminister, at det skulde ikke gerne være saaledes, at Vurderingen til Laan var højere end Vurderingen til Ejendoms skyld. Nej; men det er nu netop saaledes, og derfor fremdrog jeg dette Forhold før for derved at belyse den Stigning i Laanebeløbet, som er foreslaaet i det foreliggende Lovforslag. Jeg tør paastaa, at i overordentlig mange Tilfælde er Taksationen til Laan en Fjerdedel højere end Ejendoms skyldvurderingen. (*Finansministeren* [Brandes]: Ja, men den regner Finansministeriet ikke med!). Den højtærede Finansminister oplyser nu, at Finansministeriet ikke tager Hensyn til den. (*Finansministeren* [Brandes]: Finansministeriet tager Hensyn til Ejendoms skylden!). Javel, det er en Oplysning; som vi jo kan være meget glade ved at faa, men det er kun oppe i Ministeriet, man tager det Hensyn, Forholdet er i Virkeligheden et andet ved Vurderingerne ude i Landet. For øvrigt vil det vistnok være ørkesløst her at tale mere, særlig med den højtærede Finansminister, om, hvorvidt der er en større eller mindre Risiko ved at yde disse anden Prioritetslaan, men det vil vi jo kunne undersøge nærmere i Udvalget. Naar den østerrigske Stat i den Grad, som Tilfældet er, har kunnet tage denne Risiko og ved mange forskellige Forhold, som jeg for øvrigt ved god Besked med, men som jeg ikke vil trætte det høje Ting med at gaa i Detailler om, søger at sikre sig, hvilket den ogsaa er overbevist om at have gjort i dette Tilfælde, mener jeg ogsaa, vi kan gøre det her.

Den højtærede Minister udtalte saa, at det i og for sig vilde være uretfærdigt at inddrage Værdistigningen ved disse Bygninger, men jeg synes, det er absolut nødvendigt, at vi kommer dertil, thi ellers bliver disse Bygninger, som Staten yder Tilskud til,